

Akutní pankreatitida

ONEMOCNĚNÍ SLINIVKY BŘIŠNÍ PSŮ – akutní pankreatitida

Akutní pankreatitida je zánětlivé onemocnění pankreatu. Literární prameny uvádějí nejčastější výskyt u obézních zvířat středního a vyššího věku, v současné době se však vyskytuje i u zvířat v optimální kondici a nižších věkových kategorií. Častějšími pacienty bývají psi menších plemen.

Při vzniku akutní pankreatitidy hraje hlavní roli aktivace trávicích enzymů uvnitř pankreatu (slinivky břišní) a následná autodigestce (natravování) buněk pankreatu. Bezprostřední příčina této aktivace zůstává většinou neznámá. Jednou z možností je náhlý příjem nadměrného množství tuku v krmné dávce, případně bílkovin po předchozím hladovění nebo náhlá změna kvality krmiva z nevyvážené krmné dávky připravené ze sacharidových komponent na plnohodnotnou stravu obsahující vysoké množství kvalitní bílkoviny či nadměrný příjem kvalitního plnohodnotného krmiva.

Pankreas má v organismu dvě funkce:

1. produkce inzulínu - klíčový pro regulaci metabolismu

sacharidů v organismu.

2. produkce pankreatické šťávy - slouží pro chemické zpracování jednotlivých živin, štěpí základní vysokomolekulární energetické živiny na využitelnou formu pro organismus.

Kromě anorganických látek (Na₂CO₃, K, Cl, Na, Ca, HCO₃, Zn aj.) a organických látek (albuminy, globuliny, mucin, cholesterol, lipoidy) obsahuje trávicí enzymy (trypsin, chymotrypsin, amyláza, lipáza, cholesterolesteráza, peptidázy, elastáza, ribonukleáza, deoxiribonukleáza), které jsou nejdůležitější složkou pankreatické šťávy.

Vznik akutní pankreatitis:

Akutní pankreatitida může mít několik příčin:

1. operační zákrok v dutině

břišní - při operaci dutiny břišní při manipulaci s břišními orgány (byť velmi šetrně) může dojít k podráždění slinivky břišní,

2. trauma dutiny břišní

- (např. autoúraz, tupý náraz do břicha),

3. infekční agens - některé bakterie, které se množí za nepřístupu vzduchu, se mohou podílet na vzniku zánětlivého procesu na slinivce,

4. onemocnění ledvin (urémie),

5. endotoxémie - produkce toxinů některých bakterií může negativně ovlivnit funkci slinivky břišní,

6. aplikace některých léčivých přípravků - léčiva by měl vždy aplikovat veterinární lékař, samoléčitelství může v některých případech poškodit zdraví zvířete,

7. zvýšená produkce hormonů nadledvinek (hyperadrenokorticismus),

8. dietetologická chyba:

a. v poslední době se objevují případy, kdy majitel dlouhodobě podává zvířeti nekvalitní krmiva (buď doma připravované krmné dávky, nebo průmyslově vyráběná krmiva), která obsahují převážně sacharidovou složku (velké množství obilovin) a ze dne na den změni tuto krmnou dávku na krmivo s vysokým obsahem bílkovin a tuků oproti předešlé krmné dávce, byt se jedná o kvalitativně plnohodnotné krmivo, **b.** ve snaze tzv. „přilepšit zvířeti“, především v období svátků, dopřeje zvířeti velkou dávku plnohodnotného krmiva v adlibitním množství, nebo použije krmivo absolutně nevhodné pro výživu psa, přičemž na tak velký jednorázový přísun bílkovin a tuků není trávicí trakt připravený. Velkým nešvarem v chovatelské veřejnosti psů menších plemen je používání krmiv určených pro kočky s tvrzením, že jsou granule

Příznaky onemocnění:

Klinické příznaky při akutní pankreatitidě jsou velmi různorodé, od mírných až po rozvoj šokového stavu organismu. U tohoto onemocnění může dojít ve velmi krátké době k mnohočetným orgánovým selháním až k exitu zvířete. Charakteristickým klinickým příznakem je náhlý nástup změn, v lékařské praxi označovaný termínem tzv. akutní břicho.

Mezi nejčastější klinické příznaky patří:

- apatie, nechutenství, zvracení, dehydratace,
- průjem (někdy s příměsí krve) nebo naopak zácpa,
- horečka,
- bolestivost břicha na palpaci v oblasti žaludku,
- plynatost střev, zpomalení střevní peristaltiky,
- zaujímání nahrbeného postoje,
- v některých případech ikterus (nažloutlé až žluté zbarvení sliznic), v těžkých případech šok, selhání ledvin.

Akutní pankreatitida

malé a psi je nejlépe přijímají. Samozřejmě že si pes ve většině případů vezme nabízené krmivo pro kočky, neboť tato krmiva obsahují větší koncentraci bílkovin a tuků oproti krmivům psím a jsou pachově zajímavější (kočky jsou velmi mlsné). Důvodem je to, že kočky potřebují pro svoji výživu krmiva koncentrovaná, s vyšším obsahem tuků a nižším obsahem sacharidů, vzhledem k jejich specifickému metabolismu cukrů.

Terapeutický postup u pacienta s akutní pankreatitis:

Cílem terapie je udržení odpovídající hladiny tekutin v organismu, snížení sekrece pankreatické šťávy, zmírnění bolesti.

1. dostatečná hydratace (zavodnění organismu),

2. hladovka - cca 24 až 72 hodin, záleží na odezvě pacienta,

3. podávání nízkotučné diety - nízkotučná dieta je charakterizována

Diagnostika:

K diagnostice akutní pankreatitis se používá rentgenologické vyšetření, sonografické vyšetření a vyšetření krve.

nízkým obsahem tuků a vlákniny, vysokým obsahem lehce stravitelných sacharidů, středním obsahem kvalitních bílkovin a především vysokou stravitelností. Musí mít optimální poměr Omega 6 a Omega 3 mastných kyselin (5 - 10 : 1), zvýšený obsah vitamínu E a vitamínu B 12. U některých pacientů po prodělané akutní pankreatitis

může být dietoterapie doživotní záležitostí. Minimální doba podávání nízkotučné diety je 3 měsíce.

4. analgetika, přípravky zamezující zvracení, v některých případech antibiotika,

5. suplementace (doplňování) pankreatických enzymů - některé vědecké publikace uvádějí, že perorální aplikace pankreatických enzymů zmírňuje bolestivost dutiny břišní. Lze je podávat pouze u zvířat, která sama přijímají potravu.

Závěrem

Závěrem lze konstatovat, že akutní pankreatitis je velmi závažné onemocnění vznikající ve velmi krátké době a při nedostatečné intenzivní péči o pacienta může dojít i k exitu zvířete. Majitelé zvířat by měli používat k výživě zvířat

kvalitní krmiva určená pro daný druh a věkovou kategorii. Velikost krmné dávky by měla odpovídat doporučení výrobce. Velmi obezřetní bychom měli být při změně jednoho druhu krmiva na jiný. Je nutné vždy uplatňovat způsob postupného zařazování nového typu krmiva po dobu cca 7 dní. Principem je postupné snižování hmotnostního podílu staré krmné dávky a zvyšování podílu nového krmiva. Náhlá kvalitativní i kvantitativní změna krmiva - tzv. „přilepšení“ - může způsobit u psa trávicí poruchu, někdy i s fatálním koncem. Kvalitní a odpovídající výživa je alfou a omegou dobrého zdravotního stavu zvířete a dobré kondice.

MVDr. Jan Vaic
jan.vaic@worldonline.cz